

You have downloaded a document from

The Central and Eastern European Online Library

The joined archive of hundreds of Central-, East- and South-East-European publishers, research institutes, and various content providers

Source: Годишник на департамент "Масови комуникации"

Year Book of Department of Mass Communications

Location: Bulgaria

Author(s): Mihail Meltev

Title: Телевизионни новини отвътре

Broadcast News Inside

Issue: 1/2015

Citation style: Mihail Meltev. "Телевизионни новини отвътре". Годишник на департамент "Масови комуникации" 1:47-55.

<https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=425813>

Телевизионни новини отвътре

Проф. д-р Михаил Мелтев

Резюме:

Информационните емисии заемат три-четири и повече часа от програмното време на телевизиите. Борбата за зрители насища и пренасища някои от тях с колоритни графики, компютърни ефекти, светлинните ефекти, така че започват да приличат на вариететно шоу. Всичко зависи от вкуса и мярката на продуцента и режисьора на новините. За тях това е напрегнат всекидневен труд. Текстът на статията се занимава с продукцията на телевизионните новини и работата на продуцента в тях.

Информацията е основен инструмент за ориентация в пъзела на съвременната реалност. Тя е необходима на всеки човек, възпитан и израсъл с демократични ценности, помага на доброто му самочувствие и емоционален баланс. Дезинформацията и липсата на информация „е враг на свободата и свободната воля“[1]. Нуждата от информация захранва повече от век мощни вестникарски индустрии. Тя е в основата на високите рейтинги на телевизионните новини.

За много зрители те са първостепенен източник на информация за световни, национални и локални събития, синоптични прогнози и спорт. Интересът към тях е толкова голям, че всички политематични телевизии излъчват самостоятелни новинарски емисии и множество информационни предавания. Съществуват и изцяло новинарски ТВ канали. Информационните емисии заемат три-четири и повече часа от програмното време, макар че голяма част от съдържанието едва ли може да се определи като горещи или същински новини. Много станции използват специализирани репортери: политически, културни, филмови, здравни, кулинарни. Новинарските екипи включват спортни и метеорологични експерти, които се подбират колкото за експертната си подготовка, толкова и заради личния си чар и артистизъм. Когато към този любопитен сбор се прибави и личния магнетизъм на водещия, колоритни графики, компютърни

ефекти, светлинните ефекти, формата на предаването клони към вариететно шоу, т.е. забавни програми с новинарски уклон. За тях съществува и термин - инфотеймънт – производно съчетание от “информация” (information) и “забавление” (entertainment). Всичко зависи от вкуса и мярката, която притежават продуцента и режисьора на новините. За тях това е напрегнат всекидневен труд. Този текст се занимава с продукцията на телевизионните новини и работата на продуцента в тях..

За целта най-напред ще разгледаме същността на телевизионните новини. Те са основна част от трите програмни компоненти, които определят облика, лицето на програмата: информация, забавление, образования. Утвърдените ефирни телевизии и мрежи излъчват най-малко две основни новинарски емисии плюс кратки новини през деня. Императив в тяхната продукция е рамката на нормативните актове и професионалните стандарти, които те налагат. Балансът и обективността на новинарските емисии са основополагащи. Според българския Закон за радиото и телевизията новинарските емисии не могат да бъдат спонсорирани или да включват реклами. Освен място заемат принципите, записани в чл.10 на ЗРТ:

„1. гарантиране на правото на свободно изразяване на мнение;

2. гарантиране на правото на информация;

3. запазване на тайната на източника на информация;

4. защита на личната неприкосновеност на гражданите;

5. недопускане на предавания, внушаващи нетърпимост между гражданите;

6. недопускане на предавания, които противоречат на добрите нрави, особено ако съдържат порнография, възхваляват или оневиняват жестокост или насилие или подбуждат към ненавист въз основа на расов, полов, религиозен или национален признак;

7. гарантиране на правото на отговор;

....9. съхраняване на чистотата на българския език.”[2]

Производствен цикъл и програмиране. При 24-часова програма и четири основни емисии работният ден на новинарския отдел започва два часа преди първите новини: ако те са в 7.00 сутрин, началото на работния ден е в 5.00 ч.

Следващата задача е подготовката на късите (петминутни) новинарски рубрики, които обикновено са част от сутрешната програма. Освен горещи новини в тях се включва спорт и информация за времето. Някои ТВ станции прибавят и информация за пътната обстановка в големите градове за тези, които ще пътуват до работното си място.

Обикновено следва основна обедна информационна емисия. Тя съдържа местни, национални и световни новини, синоптична информация и прогноза, спорт и разширени

интервюта и репортажи от значими обществени събития. Местните новини са източник на печалба за комерсиалните станции – обедната емисия се поставя в рамка от рекламни блокове.

Вечерните новини се програмират в началото на праймтайма. В Европа и България те са между 19.00 и 20.00 часа. В тази емисия е съсредоточен целият новинарски капацитет на телевизионната организация, защото се смята за най-популярна и достигаща до голям брой зрители. Обикновено продължава половин до един час, но може да нарасне до 90 минути. В нея се извяват престижните водещи и най-добрите репортери. Някои станции излъчват предварителна емисия в 17.00 ч., която се представя от алтернативен водещ и съдържа по-леки материали: интервюта и местни събития. В праймтайма едни станции програмират къси емисии, други – не. .

Последните новини са обикновено в 22.00 или 23.00 часа. Сюжетите от новините в 20.00 се преработват, актуализират и обикновено се съкращават за късните новини.

Програмата в почивните дни обикновено пропуска обедните емисии, а вечерните се свиват до половин час. Късите новинарски емисии през деня се разреждат. Причина за това: в почивните дни зрителите са по-малко, приходите от реклама не могат да покрият разходите за производство на пълния новинарски цикъл. Някъде новинарският отдел подготвя неделната новинарска програма, магазинно предаване, информационно шоу, ток-шоу или публицистична програма; другаде тези програми се продуцират от производствения отдел.

Продукция. Успехът на новините зависи основно от очарованието и привлекателността на водещите; степента на доверие, които те внушават и творческите и организаторски качества на директора на „Новините“ и на продуцента.

Приносът на всички участници в процеса /продуценти, редактори, репортери, журналисти, режисьори, оператори/ за облика на новините е безспорен. И въпреки това печелившата формула е: солидна и професионално конструирана емисия, представена от

ведещи, които са харесвани от публиката и внушават доверие. Формула, която често се преразглежда в името на обновлението.

За изпълнителния продуцент на новините може да се говори много. Ако се опитаме да го опишем съвсем кратко, то определението ще звучи така: това е специалист в областта на публицистиката, човек с достатъчно опит и умения в тази телевизионна форма. Той трябва да притежава инстинкт за таланти, задълбочено познание и вярна оценка на политическия живот, журналистически опит и нюх. Изпълнителният продуцент оглавява екип, който реализира всекидневните емисии. Негова основна отговорност е да организира производството им така, че да бъдат излъчени в ефир навреме, в рамките на предвидения бюджет при спазване и изпълнение на всички нормативни изисквания и професионални стандарти. В осъществяването на тези цели той разчита на широк кръг сътрудници от нюзрума, които пишат текстове, редактират, снимат и монтират новинарски сюжети, изказват мнения и дават съвети. Някои вижданията им са противоречиви и дори конфликтни. Освен това за предприемане на всяко действие трябва да се вземе предвид множество странични и външни фактори. Така че изпълнителният продуцент е този, който решава заедно с директора на новините как по най-добър начин да постъпи, за да постигне максимални резултати по отношение на време, качество и стойност. Творческият му принос в реализацията на новините е по-скоро правило отколкото изключение. Той е там, където е най-горещо. По принцип, това е щатна длъжност в телевизионната организация и стои най-високо в йерархията на направлението на пряко подчинение на директора на Новините.

Направление “Новини” е обикновено най-многобройното направление в телевизиите. В голяма телевизионна организация то може да достигне 80 души и повече. Малките станции използват около 40 човека на пълен щат. Оглавява се от директор “Новини”, като обикновено той е и заместник генерален директор на телевизията, като по този начин на отдела се придава дължимата тежест. Той е отговаря за почти всичко, което се отнася до новините: от подбора и работата на персонала до наблюдение, координация и контрол на емисиите. Важни решения, като извеждане на нов водещ на екран или главен репортер, се одобряват от генералния директор на организацията. Директорът на новините следи за подготовката на бюджета и разпределението на средствата, организацията на екипите за външни снимки и излъчването на емисиите, преглежда и одобрява реда и материалите за новините.

В големите телевизии за всяка основна емисия се назначава отделен екип: един за сутрешната и обедна емисия; втори за 17 ч.; трети - за 20 ч. и четвърти - за 23 ч. По-малките телевизии разпределят екипите на три: две смени на ден за седмичната програма и трети екип за почивните дни. Всеки един от екипите се оглавява от изпълнителен продуцент. Ранните сутрешни и късните нощни новини могат да се излъчват и без личното присъствие на продуцент.

Едно ниво по-ниско от изпълнителния продуцент стои продуцентът, който отговаря за подготовката на емисията и работи в контролната апаратна по време на излъчването. В

тясно сътрудничество с изпълнителния продуцент и директора той решава кои новини да бъдат включени в емисията и в какъв ред; кои сюжети да се съкратят или да отпаднат поради нови обекти или поради непредвидено удължаване на живо интервю; дали нещо, което се случва по време на емисията да се съобщи в ефир от водещия и как; разпределя екипите за външни снимки и пряко участва в писането на текстовете заедно с водещия. Към новините работи щатен режисьор.

Директорът на продукцията обезпечава цялото предаване с технически мощности (РТС - репортажна телевизионна станция, в някои случаи ПТС - подвижна телевизионна станция; монтажни апаратни, студио, осветление, касети, рулони, апаратни) и необходимия персонал (технически екип, инженери, тон-техници, камерни техници, оператори, монтажисти, гримьори, организатори, уредници, компютърни техници). Той отговаря за наличието в студиото на допълнителни площадки, фотоси, вестници, заставки. Ако е поканен гост, той следи за навременното влизане и подходящ момент за излизане от студиото. Контактът между директора на продукцията, продуцента и режисьора по време на емисията и преди това е непрекъснат.

По-голяма част от работещите в направление “Новини” се занимават със събиране на новините, писане на текст и редактиране, подготовка на сюжетите.

Сърцето на новинарския комплекс е новинарския център Нюзрум, където се получава информация от информационни агенции, пресата, международен обмен, регионални центрове, кореспонденти, новинарски сайтове. Тук обикновено се поддържа връзка с всички важни за новините точки: парламент, президентство, правителствен пресцентър, политически централи, полицейско управление и противопожарна охрана, кметство и др. От него се направляват и външните екипи и репортерите за покриване на събитията като се държи постоянна телефонна връзка с тях (мобифон или дежурно обаждане). Така Нюзрумът е център за набиране на информация, разпределение и управлението ѝ.

В Нюзрума на големите телевизии работят от 8 до 10 редактори, 5 до 20 репортери и 5-10 външни екипи - РТС (обикновено екипът се състои от двама души, но може да бъде и един) и от 5 до 10 видеомонтажисти.

Нюзрум (затвореният новинарски цикъл) е на теория независим, обективен медиатор на информация. На практика, обаче, натискът от политици, държавни ведомства, обществени организации, партии и ръководството на телевизията може да окаже значително влияние върху облика на новините.

Сюжетите за новини са кратки визуални репортажи от мястото на събитието. Те се получават от международните мрежи за телевизионен обмен, чрез закупуване на права от специализираните новинарски канали, интернет и чрез собствени снимачни екипи.

Сюжетите за международни събития, които се получават от “обмена” или са закупени, обикновено се придружават от обяснителен текст, който трябва да се преведе или пренапише. Работата върху тях е сравнително малка: могат да се излъчат без допълнително монтиране или след съкращаване, за да съвпадне с предвиденото от продуцента време в емисията.

Собственото производство на сюжети се осъществява от ТВ оператор и помощник, който изпълнява функции на асистент, звукозапис или осветител (а също и шофьор) плюс репортер; техническите съоръжения, предназначени за заснемане на информационни и актуални обекти по видеоспособ, комплектувани в лек автомобил, се нарича РТС - Репортажна телевизионна станция. Във всекидневната практика рядко се ползва режисьор за такива снимки. Предимствата на подобен екип с една камера е, че той е лекоподвижен, компактен и бърз. РТС поддържа връзка с Нюзрума и уведомява продуцента за възникнали проблеми, промени и извършена работа. Така след изпълнението на задачата, екипът може да бъде отправен към друго събитие, появило се внезапно. Обикновено тези екипи са в постоянно движение и записват интервюта, снимат пожари, коктейли, катастрофи, официални изявления, церемонии.

РТС доставя заснетия материал в Нюзрума по два начина: чрез сателитна видео свръзка (или микровълново наземно трасе) или изпращане на записа. При втория случай записът се носи от куриер или лично. Продуцентът оценява качествата на материала и дава инструкции за монтаж.

Репортерът обмисля и прави план на предстоящите снимки по пътя към мястото на събитието; заснема интервюта с ключови фигури, провежда няколко интервюта без камера; определя визуални и звукови елементи, които са необходими, за да се разкаже историята. По обратния път той подготвя монтажен план и чернова на текста. Необходимо е още малко време при завръщането за преглед на записа и уточняване на монтажния план. Записът и бележките се предават на монтажиста. Репортерът написва своя текст към материала, представя го на продуцента за одобрение, записва го и също го предава на монтажиста. При по-сложни сюжети той участва в монтажа.

Някои сюжети се снимат от екипа без репортер. В този случай редакторът написва текста. Понякога репортерът записва дикторския текст, друг път водещият го чете “на живо”.

Подготовка на емисия. Ако основната емисия е в 20.00, работният ден на изпълнителния продуцент започва сутрин. Още предния ден той е набелязал предстоящи събития и е разпределил екипи, които ще снимат. В късната сутрин структурата на новините добива форма - продуцентът се е запознал с информацията от агенциите (Асошиейтид прес, Ройтерс, БТА) и пресата, прегледал е докладите на дежурните редактори и записите на телефонни обаждания. Той набелязва темите, които евентуално ще влязат в новините. По-късно ще получи потвърждение колко от тях могат да бъдат обогатени с визуални репортажи по “международния обмен”. Той може да направи обобщен списък на темите за деня след като вече знае: 1. важните събития от информационни агенции, интернет, преса, радио, собствени източници; 2. националните и местни новини, които може да заснеме със собствени екипи или кореспонденти (регионални асоциирани станции или телевизионни центрове); 3. достъп до международни сюжети. Този списък се сменя десетина пъти поради отпадане на някои сюжети и поява на нови минути преди емисията.

Първите материали от РТС започват да пристигат около обяд. Продуцентът преглежда репортажите, оценява стойността и въздействието им и определя евентуалната им дължина. Разпределя репортери или журналисти, които пишат текст върху тях; монтажисти, които да подредят картината от събитията (сюжетите) и да ги сведат до необходимата дължина като изчистят ненужни кадри и дължини, за да усилят внушението на материала. Дължината на изобразителния материал се определя от дължината на текста.

В късния следобед продуцентът провежда оперативна среща на екипа, който работи върху емисията. На нея се обсъжда “предпоследния” вариант на набора от заглавия, сюжетите и текстовете към тях; прави се оценка на публицистичната стойност и се определя ефирната последователност (“Ред на новините”). Емисията се разделя условно

на няколко части (блокове), които се отделят със джингъл и съобщаване на теми, които предстоят. Условното деление може да бъде следното:

Хедлайнс

I част: вътрешни и международни новини;

Нюзбрейк;

II част: международни, вътрешни;

III част: спорт и синоптична прогноза

Всяка една от трите основни части има по две подчасти, които не се отделят специално. Телевизионните станции установяват свои схеми, по които подреждат новините си. Тези схеми се определят от програмната философия на организацията и спрямо нея се структурират елементите на новинарските емисии.

След оперативната среща продуцентът разпространява “Ред”, в който са описани заглавие на новината, сюжет или бланк (текст за водещия без картина), водещ, репортер, автор на текста, оператор и цялата необходима техническа информация. Ако по-късно появила се новина промени този ред, пише се нов. Час-два след уточняването на реда започват да циркулират първите страници на сценария. Сценарните страници се пишат с възможно най-едър шрифт и се номерират според частта, към която принадлежат в “Ред”. Копия се разпращат на режисьор, звукооператор, водещ, продуцент, видеоархива, оператор “ауто-кю” (система за изписване на текст пред обектива на телевизионната камера; така водещият може да чете без да навежда глава към листа пред себе си). Много от страниците на сценария са недовършени на този етап. Тези листа, в по-голямата си част празни, бележат това, което по-късно ще се появи върху тях. Когато текстът на новината е готов, страниците се подменят. Около часа на излъчването повечето страници са попълнени (рядко всички).

Много станции се освобождават от хартията чрез вътрешна компютърна мрежа в Нюзрум: текстовете се пишат на компютър в Нюзрума и по-късно се възпроизвеждат върху ауто-кю по време на излъчване. Режисьор, звукорежисьор, продуцент, директор продукция обаче, работят от принтирано копие.

Всяка станция определя своя философия, която се изразява в програмни стандарти. Тези стандарти трябва да са съобразени с националното законодателство, международни споразумения и правилата на лицензията за излъчване. Те са своеобразен професионален кодекс за творческия екип и ръководството.

Бележки:

[1] Skornia, Harry. Television and Society. New York, Mc Graw-Hill Book Company, Inc., 2005

2 Закон за радиото и телевизията, обн., ДВ, бр. 138 от 24.11.1998 г.; изм., бр. 81 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 79 от 2000 г., бр. 96 от 2001 г., бр. 112 от 29.12.2001 г., бр. 77 и бр. 120/2002 г., изм. ДВ бр. 114/2003 г., доп. ДВ бр. 99/2004 г.)